

Τέσσερις προκλήσεις για τη νέα ηγεσία της ΕΕ στην εξωτερική πολιτική

23/Σεπ/2019 10:17

Του **Marc Pierini**

Υπάρχει αλλαγή φρουράς στην ΕΕ. Στη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για το 2019 αυτή την εβδομάδα, η ένωση θα εκπροσωπείται από δύο απερχόμενα στελέχη -τον Donald Tusk και τη Federica Mogherini- που θα πλαισιώνονται από τον Frans Timmermans, τον πρώτο αντιπρόεδρο της Κομισιόν.

Μέχρι το τέλος του έτους, η νέα ηγεσία κατά πάσα πιθανότητα θα έχει αναλάβει: πρόεδρος της Κομισιόν η Ursula von der Leyen, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο Charles Michel και ύπατος εκπρόσωπος της ΕΕ για θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας και αντιπρόεδρος της Κομισιόν ο Josep Borrell. Πρέπει να διαχειριστούν τέσσερις μετασχηματιστικές δυνάμεις που επηρεάζουν την εξωτερική πολιτική της Ευρώπης.

1. Ο παγκόσμιος ακτιβισμός της Ρωσίας

Με τον Vladimir Putin στην εξουσία για 20 χρόνια, η Ρωσία προχωρά με το δικό της brand αναγέννησης. Παρά τις οικονομικές δυσκολίες, τις αυξανόμενες εγχώριες προκλήσεις για την πολιτική της ηγεσία και την ελάχιστη προσφορά της στον υπόλοιπο κόσμο όσον αφορά στο εμπόριο, στην τεχνολογία ή στην έρευνα, η Μόσχα έχει δείξει τη δύναμή της.

Η Μόσχα παίζει με την ενεργειακή πολιτική προκειμένου να διατηρήσει την θέση της ως τον κύριο προμηθευτή φυσικού αερίου στη Δυτική Ευρώπη -ένα δυνατό χαρτί, δεδομένου ότι η Γερμανία κλείνει τις πυρηνικές της εγκαταστάσεις. Προβάλλει τις στρατιωτικές της ικανότητες, παρενοχλώντας αδιάκοπα το ΝΑΤΟ στη θάλασσα της Βαλτικής και στη Βόρεια Θάλασσα, και με τη διατήρηση μιας κυρίαρχης παρουσίας στην Συρία. Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, προσπαθεί να προσελκύσει την Τουρκία στη δική της στρατιωτική τροχιά. Εάν πετύχει αυτό, θα ταρακουνήσει τα θεμέλια της αρχιτεκτονικής πυραυλικής άμυνας του ΝΑΤΟ και θα καταστρέψει την αξιοπιστία της Άγκυρας στη Βορειοατλαντική συμμαχία.

Η νέα φρουρά των Βρυξελλών το καλύτερο που πρέπει να κάνει είναι να καταρτίσει μια συνεκτική πολιτική γραμμή για τις σχέσεις της ΕΕ με τη Μόσχα. Ο Γάλλος πρόεδρος Emmanuel Macron

πρόσφατα εξέπληξε τους Ευρωπαίους ομολόγους του στέλνοντας μια ισχυρή αντιπροσωπεία στην Μόσχα ως short notice, για να συζητήσει τρόπους για την αναμόρφωση του διαλόγου. Ο χρόνος θα δείξει εάν αυτή η κίνηση θα παραμείνει απλώς γαλλική ή εάν η ηγεσία της ΕΕ θα έχει έναν ισχυρό ρόλο στο ζήτημα και σε άλλους "πονοκεφάλους" στην εξωτερική πολιτική.

2. Οι μεταβαλλόμενες φιλοδοξίες της Τουρκίας

Η Τουρκία αυτή τη στιγμή διέρχεται μια τεράστια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Η αρχιτεκτονική του κράτους δικαίου καταργείται συστηματικά από την ηγεσία της, με το πρόσχημα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Η κυριαρχία του κυβερνώντος ΑΚΡ (Δικαιοσύνη και Ανάπτυξη) αμφισβητείται, για πρώτη φορά από τότε που ανήλθε στην εξουσία το Νοέμβριο του 2002. Η κεντροαριστερή αντιπολίτευση έπληξε άσχημα την εξουσία του ΑΚΡ σε μεγάλους δήμους και δυσανεκτοί πολιτικοί του ΑΚΡ ιδρύουν δύο νέα κόμματα.

Οι προκλήσεις που θέτει η Τουρκία στην ΕΕ, στις ΗΠΑ και στο ΝΑΤΟ, ξεφεύγουν πολύ από τις πολιτικές της και το υπεροπτικό ύψος του προέδρου της. Συνδέονται επίσης με το γεγονός ότι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου οδήγησε την Τουρκία να επανεξετάσει τη θέση της στον κόσμο και ίσως να αποφασίσει να αποσυνδεθεί από τη Δύση και να επιδιώξει αντί αυτού την κεντρική θέση μιας εξουσίας στο μέσον μεγαλύτερων δυνάμεων.

Αυτή μεγάλη φιλοδοξία μπορεί να γίνει ορατή στην προσέγγιση της Ρωσίας (από την Τουρκία) για πυραυλική άμυνα (και περισσότερο, ίσως), στην προκλητική στάση της στην Ανατολική Μεσόγειο, στην επαναλαμβανόμενη απειλή της να στείλει τους Σύρους πρόσφυγες στην Ευρώπη και στην εξέλιξή της ως μια αυτόνομη αμυντική βιομηχανία. Η ηγεσία της Άγκυρας ίσως να έχει εγκαταλείψει την στρατηγική φιλοδοξία της για ένταξη στην ΕΕ, αλλά οι νέοι ηγέτες στις Βρυξέλλες δεν μπορούν να αγνοήσουν μια εμφανώς μεταλλασσόμενη Τουρκία.

3. Η ιδιότροπη ηγεσία των ΗΠΑ

Από την πρώτη του εμφάνιση σε μια σύνοδο του ΝΑΤΟ το 2017 στις Βρυξέλλες, ο Αμερικανός πρόεδρος Donald Trump έχει καταφέρει να σοκάρει τους Ευρωπαίους συνομιλητές του με την μη προβλεψιμότητα και την αναξιοπιστία του. Πιο πρόσφατα, στη σύνοδο του G7, εξέπληξε τους συνομιλητές του περνώντας μία ώρα με το να ζητάει την επιστροφή του Vladimir Putin στο τραπέζι. Για να μην αναφέρουμε τις βιαστικές κινήσεις του για αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη Βορειοανατολική Συρία και την κατάργηση της πυρηνικής συμφωνίας με το Ιράν ή τις απειλές του για την απαγόρευση των πολυτελών γερμανικών αυτοκινήτων και τη φορολόγηση του γαλλικού κρασιού.

Άλλοι παγκόσμιοι ηγέτες όπως ο Xi Jinping, ο Shinzo Abe, ο Moon Jae-in, ο Recep Tayyip Erdogan και ίσως και ο Vladimir Putin, δυσκολεύτηκαν να βρουν τρόπους για να διαχειριστούν τον Λευκό Οίκο του Trump. Αλλά από την πλευρά της ΕΕ, το αποτέλεσμα είναι εξαιρετικά απλό. Για πρώτη φορά μετά από την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο ηγέτης του ελεύθερου κόσμου υιοθετεί

εχθρική στάση απέναντι στη Δυτική Ευρώπη. Οι Βρυξέλλες καλύτερα θα κάνουν να προσέχουν.

4. Τα εσωτερικά "ρήγματα" της ίδιας της ΕΕ

Ήδη η ΕΕ έχει δημιουργήσει μια σειρά παραγόντων game changers. Η αγωνία για το Brexit κάθε άλλο παρά έχει τελειώσει, και μένει να δούμε εάν το αποτέλεσμα θα επηρεάσει την στάση της ΕΕ στον κόσμο. Εάν το Ηνωμένο Βασίλειο αποχωρήσει, η διπλωματική βαρύτητα της ΕΕ θα μειωθεί και θα πρέπει να εφευρεθούν νέοι μηχανισμοί για την ενδό-ευρωπαϊκή συνεννόηση, ιδιαίτερα στον τομέα των στρατιωτικών επιχειρήσεων και της αμυντικής βιομηχανίας. Εάν το Ηνωμένο Βασίλειο παραμείνει, μπορεί απλώς να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα σε σειρά πρωτοβουλιών στην εξωτερική πολιτική.

Η Ουγγαρία θα παραμείνει ένα μεγάλο ζήτημα εντός της ΕΕ για αρκετό ακόμη διάστημα, αφότου εισήγαγε περιορισμούς στη δικαιοσύνη, στα ΜΜΕ και στα ξένα Πανεπιστήμια τα οποία φέρεται να παραβιάζουν τις αξίες της Ένωσης και του κράτους δικαίου. Ο πρωθυπουργός της, Viktor Orban, ήταν ιδιαίτερα προκλητικός στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με το να ορίσει τον πρώην υπουργό Δικαιοσύνης του, Laszlo Trocsanyi, υποψήφιο για Επίτροπο της ΕΕ.

Ο Trocsanyi φέρεται να είναι ένας από τους βασικούς αρχιτέκτονες των νέων δρακόντειων μέτρων της Ουγγαρίας. Η πρόταση της Ursula von der Leyen να του δώσουν το χαρτοφυλάκιο της γειτονίας και διεύρυνσης της ΕΕ, ήταν που μεγάλωσε την προσβολή. Εάν επιβεβαιωθεί, θα υπονομεύσει ό,τι έχει μείνει στην εξουσία της ΕΕ για την θέσπιση δημοκρατικών προτύπων εντός και εκτός των συνόρων της.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://carnegieeurope.eu/2019/09/20/beyond-un-general-assembly-eu-s-new-leaders-face-tough-foreign-policy-trends-pub-79888>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)